

nosti. Blažimo v tem smislu človeško duševje, ne dražimo soseda z malenkostnimi bodali, pomirujmo afekte, ki razdirajo duševni mir. Vmislimo se živo v krog sosedovih težav in teženj, primerjajmo jih stvarno, ne s primešanim subjektivizmom. Takšno si mislim polemiko pri reševanju socialnih vprašanj. Reševali pa bomo vedno, rešili nikdar, ker omejen duh o neskončnem idealu le sluti in slika, doseže pa nikdar.

August Požegar.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. Pedagoško društvo v Krškem je zglasilo za letošnjo glavno skupščino sledečo razpravo: „Učitelj pospešuj domačo in narodovo vzgojo!“ Porodivalec gosp. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem.

Vodstvo.

Iz logaškega okraja. Predsedništvo „društva učiteljev in šol. prijateljev logaškega okraja“ prosi vnovič, da se p. i. učiteljstvo blagovoli odzvati prošnji logaškega učit. društva, prijavljeni v 9. št. „Učit. Tovariša“. Tovariši! otresite se vže enkrat one malomarnosti, ki je nekak znak sedanjega časa — kajti onemu povabilu odzvalo se je do sedaj — čujtel — ogromno število — šest.

Podpisano predsedništvo tem potom išče one nabilne pole — za raj. tov. Poženela nagrobni spominek, ki kroži v logaško-iderskem sodnijskem okraju.

In slednjič prosi isto predsedništvo p. i. učiteljstvo logaškega okraja, da se zglase predsedniku oni prostovoljni delegatje, ki se nameravajo vdeležiti letošnje glavne skupščine „Zaveze“ na Bledu.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega, v Planini dne 12. mal. travna 1901.

Iv. Šega, s. r.
t. č. tajnik.

Jos. Benedek, s. r.
t. č. predsednik.

Slovensko učit. društvo kočevskega okraja zboruje dne 9. vel. travna v Ortneku ob 10. uri dopoldne po nastopnem redu:

1. Pozdrav in poročilo predsedništva. 2. Zapisnik o zadnjem zborovanju. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. O pomenu memoriranja. (Govori društveni predsednik, nadučitelj F. Gregorač). 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev dveh delegatov. 7. Event. predlogi in nasveti.

P. n. gg. društvenike prosi — mesto s posebnimi vabili — tem potom, da se v častnem številu vdeležijo I. letnega zborovanja

odbor.

Vabilo k občnemu zboru učiteljskega društva za litijski šolski okraj, ki bode zborovalo dne 9. vel. travna t. l. popoldne v šolskem poslopju v Višnji gori. Vspored: 1. Otvoritev zborovanja po predsedniku. 2. Poročilo a) tajnika, b) blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Volitev delegatov za XIII. glavno skupščino „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“, ki zboruje na Bledu dne 25., 26. in 27. vel. travna t. l. 5. Nasveti in razna posvetovanja, zadevajoča naše učit. društvo.

K mnogobrojni vdeležbi vabi podpisavec vse častite ude učitelj. društva.

Josp. Zajec,
nadučitelj in t. č. predsednik.

Štajersko.

Vabilo k zborovanju „uč. društva za celjski in laški okraj“ dne 5. vel. travna t. l. ob 11. uri dopoldne v navadnih prostorih z nastopnim vzporedom:

1. Zapisnik. 2. Petje. (Pela se bode pesem „Planinska“; Moh. pesm. II., št. 14. Vsak pevec se priuči svojega glasa doma, da odpadejo nepotrebne vaje. 3. Volitev delegatov za let. glavno zborovanje „Zaveze“ na Bledu dne 25., 26. in 27. vel. travna t. l. 4. „Tolstoj —

moral-filozof in njega krščanstvo“; predava tovariš K. Kveder — Št. Jurij ob j. ž. 5. Društvene zadeve in nasveti. 6. Iz šolske prakse.

K obilni vdeležbi prijazno vabi

Armin Gradišnik,
t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za slovensko-bistriški okraj ima svoje redno zborovanje v četrtek 2. dne meseca vel. travna ob 10. uri predpoldan v Slov. Bistrici. — Poleg običajnih točk dnevnega reda je še volitev delegatov za XIII. glavno skupščino „Zaveze“ in podavanje tovariša g. Šamprla.

Obile vdeležbe se nadeja

odbor.

Savinjsko učiteljsko društvo zborovalo je dne 17. mal. travna na Gomilskem. Vreme je bilo ugodno, zato smo se zbrali, četudi, žalibog, ne polnoštevilno, vendar v večjem številu kakor zadnjič.

Tudi gospici tovarišici iz Št. Pavla ste prisostovali. K društvu pa je na novo pristopil g. Jakše — Št. Jurij ob Taboru

S pristrčnim pozdravom do vseh navzočih otvori g. predsednik zborovanje.

Nato se preide s prečitanjem in odobrenjem zapisnika k dnevnemu redu.

Kot druga točka dnevnega reda bila je hospitacija v razredu g. Zotterja, kateri nam je s svojim izbornim podavanjem „Savinja in njeno porečje“ pokazal, kako se po skupinah zanimivo in z vspehom domovinoslovje na srednji stopnji obravnava. G. predsednik govoril je gotovo vsem iz srca, ko se je po dokončani hospitaciji gospodu predavatelju za trud, ki ga je imel pri sestavi te obširne učne slike, v imenu društva prav srčno zahvalil.

Potem prečita g. predsednik iz Popotnika „načrt šolskemu redu“, kakršen je v rabi v šolskih okrajih Maribor-okolica, Sv. Lenart in Slov. Bistrica, kateremu je sledilo nekaj pripomb glede razdelitve tega reda za starše, učitelje in učence.

Na predlog g. predsednika vrši se prihodnje, obenem tudi letošnje glavno zborovanje dne 23. vel. travna, združeno z izletom v Letušu, kamor se povabi tudi „Šoštanjsko učit. društvo“.

Ker bodo jako zanimive točke na vzporedu, pričakovati je polnoštevilne vdeležbe.

Naše društvo je najstarejše društvo v Sav. dolini, ker je tudi praznovalo že pred par leti 25 letnico svojega obstanka, torej bi vsekako žalostno bilo in za sedanje ude tudi gotovo nečastno, ako bi s svojim premalim zanimanjem za društveno stvar zakrivili, da bi to društvo opešalo, ali pa celo razpadlo, česar se je, žalibog, že bilo bati.

Konečno se še zahvali g. predsednik vsem navzočim za njih vztrajnost in zanimanje do vseh točk današnjega vzporeda, ter zaključi zborovanje.

M. Stupan,
tajnica.

Sv. Frančišek Ks. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj zboruje v četrtek dne 9. vel. travna t. l. ob 10. uri dopoldne v Gornjemgradu po sledečem dnevnem redu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Podavanje o telovadbi (tov. Ig. Šijanec). 4. Razgovor o vprašanjih za letošnjo uradno učit. konferencijo. 5. Volitev delegatov k XIII. glavni skupščini „Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev“. 6. Nasveti, želje.

K obilni vdeležbi uljudno vabi

odbor.

Iz šmarskega okraja. Ker zadnje zborovanje „Šmarsko-rogškega učit. društva“ ni bilo dovolj obiskano, vršilo se bo po istem vzporedu drugo dne 5. vel. travna ob desetih dopoldne pri sv. Križu.

K obilni vdeležbi uljudno vabi

Štrmšek.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo koprškega okraja zboruje dne 9. vel. srpana t. l. ob polu 11. uri v prostorih restavracije pri Orehu s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zborovanja. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev pregledovalcev računov za min. dr. leto. 5. Sestava resolucije na vis. dež. zbor glede uravnave uč. plač. (Referenta za to točko bo določil žreb.) 6. Prošnja na vis. dež. zbor, da v šteje povišek novih plač od dne 1. prosinca 1901. 7. Event. volitev deputacije k deželnemu odboru. 8. Volitev novega odbora. 9. Volitev delegatov k zavezinemu zborovanju. 10. Nasveti in predlogi. 11. Petje po Slov. pesmarici dr. sv. Mohora, II. del.

Odbor.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v št. 4. to-le vsebino: Anton Pesek: Sola in alkohol. D. Martinov: Iz nauka o umobolu. Dr. Vinko Gregorič: O zdravem stanovanju. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. Književno poročilo: Ocene. Novost. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

Društvo sv. Jeronima izda letos meseca grudna nastopne štiri knjige: 1. Koledar „Danico“ z mnogovrstnim poučnim in leposlovnim berilom in z ilustracijami; 2. znano knjigo Tomaža Kempčana: Nasljeđuj Krista; 3. daljšo pripoved Ivana Lepušiča „Zločin i pravda“ in 4. Skendra Horvata „Ribe in ribogojstvo“. Društvenina svetojeronimska je jako nizka: Dostmrtni člani plačajo enkrat za vselej 10 kron, letniki plačujejo 1 krono na leto. Društveni odbor želi, da bi se letni doneski odajali redno poverjeništvom; zato je slednjim naročil letos, naj sprejemajo članarino do konca t. m. Kdor se prijavi do tega obroka, dobi proti koncu leta knjige; na poznejša oglašila se ne bo jemalo ozira. — Društvo sv. Jeronima stremi v Hrvatih za isto svrhu, kakor pri nas družba sv. Mohorja. Ta ima na Hrvatskem samo v zagrebški škofiji preko 500 članov, a koliko jih ima svetojeronimsko društvo med Slovenci? Pri ljubljanskem poverjeništvu je bilo lani zglašenih samo 21 dostmrtnih in 14 letnih članov, pri poverjeništvu v Ilirski Bistrici pa 6 dostmrtnikov. To je vsekakor prepričilo število za nas, ki se tolikrat v nemamo za edinstvo z brati Hrvati. Naša narodna čast zahteva, da se pomnoži med nami število Jeronimcev. Vpišejo naj se bralna društva, knjižnice, a tudi posamični rodoljubi naj se s pristopom k svetojeronimskemu društvu dokažejo, da dejanski ljubijo prosvetne naprave bratskega nam naroda. — Ljubljanski poverjenik društva sv. Jeronima je trnovski župnik gospod Ivan Vrhovnik. Oglasiti se je za letos do konca t. m. Letniki naj dodenejo kroni 20 vinarjev za poštnino.

Matlea Dalmatinska kani izdavat i tromjesječno smotru „Glasnik“. Pretplata za cijelu godinu 6 kruna.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Gospa Marija Wigele, učiteljeva soproga v Starem trgu pri Ložu, 1.60 K; g. Friderik Zebre, učitelj v Ljubljani, 2.25 K.

Za učitelje-mučenike: Šmarsko-rogaško učiteljstvo 14 K.

† Josip Pance, odgovorni urednik „Učiteljskemu Tovarišu“ je umrl dne 23. mal. travna. Pokojnik je bil zelo spoštovan mož, uzoren oče, priden delavec in napreden rodoljub. Mir in pokoj!

Osobna vest. G. Dragotin Pribil je imenovan za časnim vadničkim učiteljem v Koprju.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Nadučitelj je postal v Trofinu pri Marenbergu ondotni šolski vodja g. Martin Regoršek. Stalni so postali: pri Sv. Marjeti niže Ptuja ondotni učitelj gospod Ludovik Sijanec, pri Sv. Bolfenku pri Ptuju učitelj gospod Dragotin Korošec, v Marenbergu gospod Otmar Herbst iz Kainacha, pri Sv. Vidu niže Ptuja učitelja g. Rud. Kocmut iz Zibike in g. Ivan Klenovšek iz Jarenine, pri Sv.

Križu pri Mariboru g. Ivan Robnik, pri Vel. Nedelji g. Jakob Preindl iz Hoč, pri Sv. Petru nad Laškem učiteljica gđe. Ana Hrovatin iz Dobja, v Št. Ilju v Slov. gor. gđe. Helena Rauniher, v Jarenini ondotna suplentinja gđe. Ana Vauda, v Polzeli gđe. Franja Gose, v Št. Jurju ob Taboru gđe. Marija Stupan, v Prihovi gđe. Helena Dolenc, v Stranica h gđe. Antonija Valenčič. V stalni pokoj je šla učiteljica v Marenbergu gđe. Marija Kanschegg.

Prememba v našem uredništvu. Z današnjo številko je prevzel odgovorno uredništvo „Učit. Tovariša“ g. Josip Longyka.

Nadvojvoda Fran Ferdinand pokrovitelj nem. katoliškega šulferajna. Prestolonaslednik Fran Ferdinand je prevzel pokroviteljstvo nemškega šulferajna ter je pri isti priliki povdarjal, da je le s tem šolskim društvom mogoče pobijati najnovejše gibanje „Los von Rom“, ki je isto, kakor proč od Avstrije! Vsled tega odkritega nastopanja nadvojvodinega, zašumelo je neizmerno v obeh nemških taborih. Slovani, posebno pa še Slovenci, pač nimamo vzroka se preveč veseliti ali žalostiti, kajti kakor dosedaj, skušala bosta v naprej oba šulferajna svojo premoč s številom raznarodenih slov. otrok.

O izjavi nadvojvode piše „Information“ iz krogov čeških poslancev: da Čehi sicer niso tako navdušeni za katoliški šulferajn, čegar delovanje je deloma tudi germanizatorično, ali v obsojanju gibanja „Los von Rom“ so popolnoma na strani nadvojvode. Češki poslanci so sicer v verskih stvareh po veliki večini na povsem liberalnem stališču, ali politiški vzroki in cilji onega gibanja, ki naj bi napravilo most do protestanske Prusije so tako jasni, da češki poslanci niso bili ni za en hip v dvomu, s kom naj grede: ali z levo, ali z desno, oziroma: ali z nadvojvodo, ali njegovimi nasprotniki. Tu intam se dogaja, da politiški interesi pritiskajo v ozadje verske stran vprašanj. Pa tudi z liberalnega stališča sojeno, da ni protestantski klerikalizem nič bolj vstrpljiv. — S to izjavo čeških poslancev se tudi Slovenci strinjamo. V tem smislu bi se izjavili tudi naš poslanci, ko bi se bila otvorila debata.

Razpisane učiteljske službe. V celjskem političnem okraju so popolniti stalno sledeče učiteljske službe: v Grižah eno učiteljsko mesto (III. plač. raz.), v Ločah eno učiteljsko mesto (II. plač. raz.), na enorazrednicah pri Sv. Joštu na Kozjaku ter pri Sv. Jakobu na Resniku mesto učitelja voditelja (II. plač. raz.), pri Sv. Petru na Medv. selu dve učiteljski službi (III. plač. raz.), v Zibiki pri Pristovi ena učiteljska služna (III. plač. raz.), v Gorici pri Rečici ter v Mozirju po ena učiteljska služba (III. plač. raz.), na enorazrednici pri Sv. Miklavžu nad Rimskimi toplicami služba učitelja voditelja (III. plač. raz.) ter ena učiteljska služba v Hrastniku (II. plač. raz.) Prošnje je vlagati do 15. vel. travna t. l.

Zahvala. Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja med boleznijo in ob prezgodnji smrti svojega nepozabnega soproga, očeta in brata, oziroma svaka in strica, gospoda Jožefa Panceta izrekamo s tem svojo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastnemu gospodu župniku Ivanu Vrhovniku za večkratna, pokojniku podeljena tolažila, gospodom nosilcem vencev, vsem gospodom učiteljem in vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znanecem za jako častilno spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi darovalcem lepih vencev. — Žalujejo ostali.

P. n. tovarišem (team) ptujskega političnega okraja se naznanja, da za doposlance slik v znani namen je še čas do konca vel. travna t. l.

Fr. Šorn.

Afera Seitz pred deželnim šolskim svetom. Deželni šolski svet nižje-avstrijski se je bavil dne 22. pret. mes. z znanim sklepom okrajnega šol. sveta, ki je predlagal dež. šol. svet, naj učitelja in državnega poslanca Karla Seitzja kazensko iz službe odpusti. Deželni šol. svet je pa sklep okr. šol. sveta razveljavil. Dež. šol. svet je imel sklepati o treh predlogih: krščansko-socijalni dr. Gessmann je predlagal, naj se Seitz odpusti. Ta